

Türk Edebiyatı Dergisidir

YIL 4 - SAYI 21

MAYIS - HAZİRAN 2023

(İki ayda bir yayımlanır)

KURUCUSU

Nevzat Kösoğlu

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş. ADINA

İMTİYAZ SAHİBİ

Ertuğrul Alpay

SÖĞÜT DERGİSİ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Sinan Terzi

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Göktürk Ömer Çakır

BASKI

Çınar Matbaacılık ve

Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad.

Ata Han Nu: 34 K: 5

Bağcılar-İstanbul

Tel: (0212) 628 96 00

Sertifika Nu: 45103

YAYIN KURULU

Asuman Demir

Feyza Ay

M. Tuğrul Çolak

Neslihan Magunacı

DANIŞMA KURULU

Ayşegül Büşra Paksoy

Bahtiyar Aslan

Cengizhan Orakçı

Merve Sevide Selvi

Oğuzhan Murat Öztürk

Senail Özkan

Şerif Aydemir

YILLIK ABONELİK BEDELLERİ

Aylık 90 Abonelik 450 ₺

ISSN

2687-6523

İLETİŞİM

sogut@otuken.com.tr

ABONELİK

www.sogutdergisi.com/abonelik

GRAFİK TASARIM

Damla Acar

Abonelik bağlantısına
gitmek için kare
kodu telefonunuza
okutabilirsiniz.

Sögüt'te neşredilen nesir ve şiirlerin tüm yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Matbu veya dijital başka mecralarda kullanımları, yayınevinin iznine tabidir.

Sevgili Sögüt ailesi, yazılarınızı Times New Roman fontunda, 12 punto, 1.15 satır aralığında iki yana yaslı bir şekilde gönderebilirsiniz. Referans vereceğiniz metinler için Chicago dipnot ve kaynakça sistemini kullanmanızı rica ederiz.

Doğu Oğuzlarının, Büyük Azerbaycan'ın son yüzyılda yetiştirdiği en namlı şairi desek bile belki hakkını tam manasıyla teslim etmiş olamayız Şehriyar'ın. Ana babasının verdiği ad olan "Muhammed Hüseyin" ile ihtimal o ki kimsenin hatırlayamayacağı ama Şehriyâr dendiği anda Türkçe ile Türk Dili ile hemhal olan herkesin esas duruş göstereceği ululardandır. Sımsıkı bağlara, sağlam köprülere, emin geçitlere ihtiyaç duyan Türk Dünyası Edebiyatı'nın yolbaşçılarındandır Muhammed Hüseyin Şehriyâr. "Heyder Baba" ile adeta Dede Korkut'un çağdaş yorumunu ortaya koydu:

"Heyder Baba, dünya yalan dünyadır,
Süleyman'dan, Nuh'dan kalan dünyadır,
Oğul doğanı, derde salan dünyadır,
Her kimseye her ne verse alıptır,
Eflatun'dan bir kuru ad kalıptır."

"Yar Qasidi" ile aşkın destanını haykırdı:
"Herkes sene ulduz deyer
Özüm sene ay demişem"

Saf, berrak, arı Türkçesi ile ışık oldu, yol açtı, yolumuzu aydınlattı. Bu sayıda dosya konumuz Şehriyâr... En ehil kalemlerden bu büyük şairi okuyacaksınız.

"Şiirden Turan'a Uzanan Yol" başlıklı tema dosyamızda ise Türk dünyasının dört bir yanından şairler ve şiiirlerini misafir ediyoruz. Eğer bir yol varsa ve açık tutulacaksa bunun yolunun İsmail Bey Gaspıralı'nın da dediği gibi dilde birlikten, Türk Dili'nden geçtiğini biliyoruz. Söğüt, o yolun başını beklemektedir. Sizi de yola, yolumuza çağırıyoruz. Gelin, kavuşmak için yıllardır hasret çeken Türklük denizinin iki yanını beraber gezelim, bendleri beraber yıkalım, enginlerde buluşalım.

"Haydar Baba, Karaçalı deresi,
Hoşgenâb'ın yolu, bendi, beresi,
Orda düşer çil kekliğin feresi,
Ordan geçer yurdumuzun özüne,
Biz de geçek yurdumuzun sözüne."

İÇİNDEKİLER

DOSYA: ŞEHRİYÂR		DENEME	
PROF. DR. YAVUZ AKPINAR İLE ŞEHRİYÂR'IN IŞIĞINDA SÖYLEŞİ CENGİZHAN ORAKÇI	/ 8	BİR KEDİM BİLE YOK ANLIYOR MUSUN? TANER AY	/ 97
DR. YUSUF GEDİKLİ İLE ŞEHRİYÂR ÜZERİNE CENGİZHAN ORAKÇI	/ 19	ŞİİR CEPHESİNDEN SEŞLENİŞ: SÜLEYMAN ÇOBANOĞLU'NUN KÖK EKİNİ RANA SENANUR DOĞAN	/ 128
ŞEHRİYÂR'IN ŞİİR DÜNYASINA GİRMEK PROF. DR. NÂMIK AÇIKGÖZ	/ 33	ŞEHİR DÜŞTÜ TEKİN ŞENER	/ 144
HEYDER BABA'YA SELAM NEDEN BU KADAR SEVİLİP TUTULDU? DR. YUSUF GEDİKLİ	/ 38	ELEŞTİRİ GÜNLÜĞÜ ORÇUN ÜÇER	/ 156
ŞEHRİYÂR'LA TANIŞMAM PROF. DR. CEMAL KURNAZ	/ 41	BAHAR DEYİP GEÇMEMELİ AYSEL ERTAN	/ 170
ŞİİRİN OLDUĞU KADAR MÜZİĞİN DE ŞEHRİYÂR'I ORHAN BALDANE	/ 45	DÜNYA RENKLENDİRİLMİŞ BİR MUKAVVADAN BAŞKA NEDİR? SEMA BAYAR	/ 192
ŞEHRİYÂR VE İTGINLİKLERİ NİLÜFER ATEŞ	/ 54	HİKÂYE	
TEMA: ŞİİR'DEN TURAN'A UZANAN YOL: TÜRK DÜNYASINDA ŞAİR VE ŞİİR		SUZAN ÇUKURU AHSEN DALCA KORKUTAN	/ 91
KURTULUŞ SAVAŞIMIZA ŞİİR YAZAN "TÜRKİSTAN" ŞAİRİ MAĞCAN CUMABAYEV TUĞÇE NUR KESİN	/ 60	ARAF BUKET UÇAR	/ 105
KIRGIZ EDEBİYATININ CAHİT SITKI'SI "ALIKUL OSMANOV" SİBEL PİLAVOĞLU	/ 71	BEŞİK ÇAĞLAR ÇETOK	/ 119
AZERBAYCAN EDEBİYATINDAN BİR VATANSEVER ŞAİR: MİKÂİL MÜŞFİK EMEL HİSARCIKLILAR	/ 74	TOPRAĞINA KÖRDÜĞÜM ELİF KESİKOĞLU	/ 132
TATAR TÜRKLERİNİN MİLLÎ ŞAİRİ ABDULLAH TUKAY TUĞÇE NUR KESİN	/ 79	YENİDEN BAŞLAMAK FATİH SELVİ	/ 137
XVIII. YÜZYILDA YAŞAMIŞ BİR TÜRKMEN ŞAİRİ: MAHTUMKULU FRÂKÎ (1733-1783) ERDAL BARAN	/ 85	MÜVEZZİNİN ZAMANLA KAVGASINA DAİR JALE ÖNDER DARICI	/ 150
		İNTRO MEHMET GÜL	/ 165
		ALBASTI MERVE NUR YAVUZ	/ 174
		ŞAKÜL NİSA ESER	/ 186

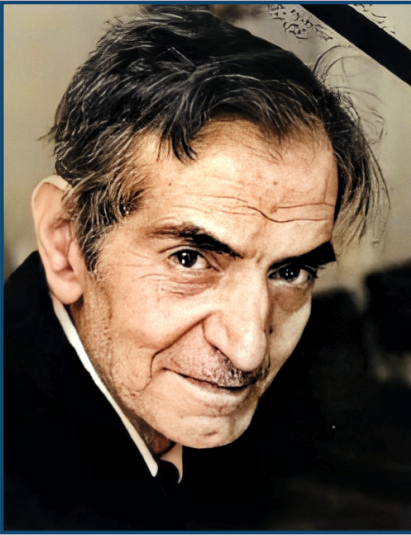
MÜJDE İSMAİL ULUÖZ	/ 209	GÜMAN MUSTAFA GAZİ	/ 173
ŞİİR		BEŞ ŞIKLIDIR HAYAT ONUR BELLİ	/ 180
SONNET 1: 1. SONE WILLIAM SHAKESPEARE- ALİ GÜNVAR	/ 90	BELLEĞİM BANA NELER YAPIYOR BÖYLE SEVDA ALTINKAYA	/ 185
LOKOMOTİFLER KİMİN İÇİN BAĞIRIYOR AHMET SEFA YALÇIN	/ 95	NİDADAN SONRAKİ ÜNLEM! SİNAN TERZİ	/ 191
AKILLIYDIM BEN VE BU BİR BAKIMA SABAHSIZ OLMAKTIR BERAT KORKMAZ	/ 102	ANTAKYA ÇEŞİTLEMESİ HÜSEYİN EMRE	/ 215
HEYHAT BÜŞRA YALÇINKAYA	/ 110	SÖYLEŞİ	
RİVAYET CAN ÜLGEN	/ 116	PROF. DR. AHMET B. ERCİLASUN - KARA KAM: TÜRK BİTİĞİ ABDULLAH EZİK	/ 196
YELLOW CARD MORGAN FREEMAN TEPEDELENLİ İS HERE CÜNEYD ENSARİ	/ 124	MEHMET SAĞ İLE KARA KAM: TÜRK BİTİĞİ RESİMLERİ ÜZERİNE ABDULLAH EZİK	/ 206
KÜÇÜK RİVAYETLER EMİRHAN EDER	/ 131	İNCELEME	
KAYIP SENAR-YO GAZİ TAŞ	/ 136	KİTAP ELEŞTİRİSİ: PINAR KÜR - ASILACAK KADIN / TONİ MORRİSON - EN MAVİ GÖZ FATİH SELVİ	/ 181
MUTANTAN GÜMBÜRTÜ İLHAMİ ATMACA	/ 143		
PERİ'KARD KADİR TEPE	/ 149		
İYİ HÂL İNDİRİMİ MUHAMMED MÜNZEVİ	/ 154		
ÜFTADEM KERTENKELE MURAT ÇETİN	/ 163		
TAHRİK MUSTAFA EMEÇ	/ 169		

DOSYA:

ŞEHİRİYÂR

PROF. DR. YAVUZ AKPINAR İLE ŞEHRİYÂR'IN IŞIĞINDA SÖYLEŞİ

■ CENGİZHAN ORAKÇI

Sayın Yavuz Akpınar siz Türkiye’de Azerbaycan araştırmaları denildiğinde akla ilk gelen isimsiniz. Bugüne kadarki çalışmalarınızla Türkiye ile Türk dünyası arasında bir köprü oldunuz. 1982’den 1999’a kadar üç aylık olarak sizin öncülüğünüzde çıkan ve 45 sayı yayınlanan “Kardaş Edebiyatlar” dergisi hem Türkiye’de hem de Türk dünyasında bir öncü olarak kabul edildi ve büyük ses getirdi. Türkiye dışındaki Türk edebiyatlarıyla ilgili çok ciddi bir kaynak meydana getirdiniz. Bütün bunlar için size medyun-ı şükranız.

Siz, Azerbaycan coğrafyasında meydana getirilen Türk edebiyatının bir uzmanı olarak Şehriyar’ın şiiriyle ilk ne zaman karşılaştınız? “Héyderbaba’ya Salam” şiirini görünce neler hissettiniz? Bu şiirin o güne kadar yazılan şiirlerden nasıl bir farklılığı vardı sizin için?

DR. YUSUF GEDİKLİ İLE ŞEHİRİYÂR ÜZERİNE

■ CENGİZHAN ORAKÇI

Türkiye’de Şehriyâr’ın Türkçe şiirlerini ilk defa ■
siz bütünüyle ele alıp yayınladınız. Kitabın başına
Şehriyâr ve şiirleriyle ilgili uzun bir inceleme de koydunuz.
Sizin çalışmanızdan önce sadece “Heyderbaba’ya Selam”
şiiri ile sınırlı bir Şehriyâr vardı Türkiye’de desek
herhâlde doğru olur. “Heyderbaba’ya Selam” da
dâhil olmak üzere bu çalışmanızda Şehriyâr’ın
92 Türkçe şiirini tespit ettiğinizi söylüyorsunuz.
Şehriyâr’ın bütün şiirlerini bu değerli çalışmanızla
birlikte görmüş olduk.
Bu çalışmanızdan dolayı öncelikle çok teşekkür ediyoruz.

ŞEHİRİYÂR'IN ŞİİR DÜNYASINA GİRMEK

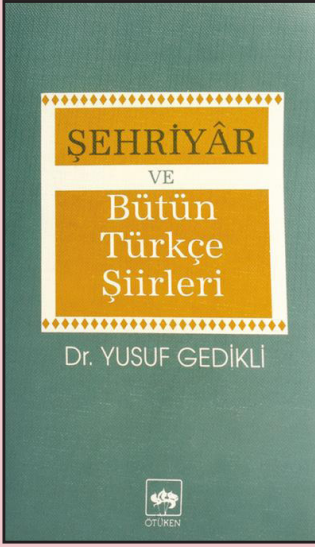
■ PROF. DR. NÂMIK AÇIKGÖZ

Şiir anlayışımın henüz teşekkül edip şahsiyet kazanmadığı yıllar. Şamaset ağırlıklı şiirlerin ruhumuzu okşadığı yıllar. Pastoral şiirler tabiat güzelliğini kelimelerle ruhumuza nakşetmeye çalışsa da hayatı daha çok pastoral yaşadığımızdan, o şiirin gücünü henüz fark etmediğimiz yıllarmış. Hele şiirde nostaljinin gücünü fark etmek ve fark edip Şehriyâr'ın da yaptığı gibi çocukluk günlerine dönmenin kıymetini anlamak için aradan yılların geçmesi gerekiyormuş.

İşte başımızda kavak yellерinin değil de vatan bayrağı sevdasının dalgalandığı yıllar... Onunla ve şiiriyle karşılaştım.

Şehriyâr'ın adını ilk duyduğumda 1974'tü ve lise son sınıftaydım. Üniversiteliler Kültür Derneği'nin Ankara'da çıkardığı *Ocak* adlı dergide, Şehriyâr'ın "Haydar Baba'ya Selam" şiirini yayınlamışlardı. Biraz Turancılığımızdan ama daha çok şiirdeki sağlam yapıdan, zengin

HEYDER BABA'YA SELAM NEDEN BU KADAR SEVİLİP TUTULDU?

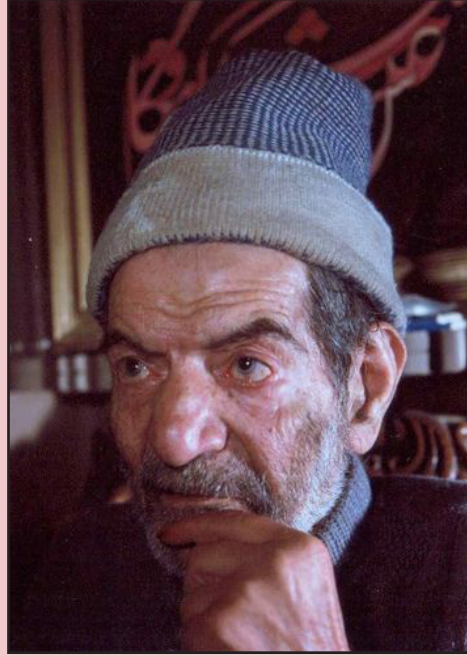

■ DR. YUSUF GEDİKLİ

Dünyada binlerce şair ve yüz binlerce şiir vardır. Her şairin insanların hafızalarına kazınan, unutulmayan şiirleri mevcuttur. Şairler ve unutulmaz şiirleri zaman geçtikçe birbirleriyle aynılışırlar. Öyle ki bunlardan biri diğerini hatıra getirir. Nasıl ki Faruk Nafiz, *Han Duvarları*; Necip Fazıl, *Kaldırımlar*; Mehmet Âkif, *Çanakkale Şehitleri*'yle özdeşdir; işte Şehriyâr'la *Héyderbaba* da birbiriyle özdeşleşmiş iki kelimedir.

Fakat *Héyderbaba*'nın diğerlerinden farkı onun kısa zamanda serhatleri aşarak çok geniş bir coğrafyada yayılması, hafızalarda canlı ve silinmez biçimde yer etmesidir. Bugün Türkçe konuşulan geniş bir coğrafyada *Héyderbaba*'yı bilmeyen ve ondan bir beşlik hatırlamayan Türk yoktur. Azerbaycan'da ise *Héyderbaba* günlük hayatın bir parçasıdır. Orda *Héyderbaba*'dan söz açmadan sohbet etmek imkânsızdır ve biz bunun bizzat şahidi olmuşuzdur.

ŞEHİRİYÂR'LA TANIŞMAM

■ PROF. DR. CEMAL KURNAZ

Öğretmen Okulunda yatılı öğrenciydik. Orta kısmı bitirip yaz tatilinden döndüğümüzde hepimizde bir tuhaflık vardı. Birbirimize bakıp bakıp gülüyorduk. Herkes değişmişti. Boy atmıştık, bıyıklarımız çıkmıştı, sesimiz kalınlaşmıştı. Birden büyümüştük. O yıl hepimiz âşık olduk. Başımızda kavak yelleri esmeye başladı. Gönlümüze millet sevdası, Turan sevdası düştü. Osman Yüksel Serdengeçti'yi bu yıl tanıdım. Onun Ağıtlar şiirindeki “Nerde benim Oral Altay dağlarım/Akşam olur sabah olur ağlarım” mısraları dilimden düşmez oldu.

Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü kazanınca tarihimizin ne kadar derin, coğrafyamızın ne kadar geniş olduğunu öğrendim. “Bu hududu kimler çizmiş gönlüme/Dar geliyor dar geliyor gardaşım” diyen şair duygularıma tercüman oluyordu.

Demir Perde henüz yıkılmamıştı. Türk dünyasından haber almak ne-

ŞİİRİN OLDUĞU KADAR MÜZİĞİN DE ŞEHİRİYÂR'I

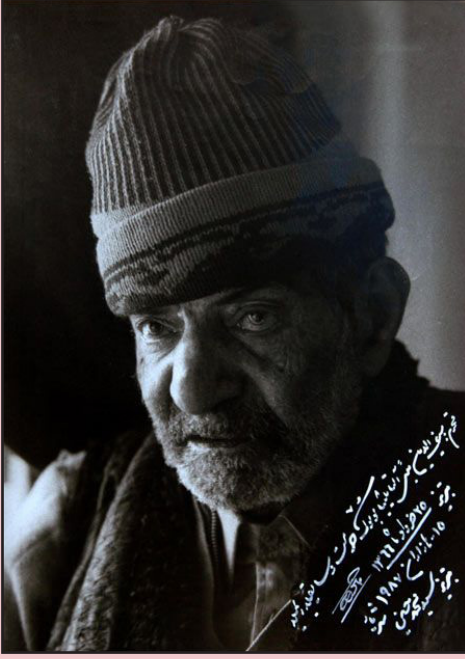

■ ORHAN BALDANE

Asıl adı Mehemmed Hüseyin Behcet-i Tebrizî olan *Şehriyâr*, Türk-
Alüğün ve Türkçenin Güney Azerbaycan muhitinden dünyaya
açılan büyük ve ışıklı bir penceresidir. Kendisine mahlas olarak seç-
tiği “*Şehriyâr*” kelimesi “padişah, hükümdar” gibi anlamlara sahiptir.
Şehriyâr gerçekten de Türk şiir mülkünün görkemli hükümdarlarından
biridir. Ama onun şehriyârlığı, yani hükümdarlığı sadece şiir alanın-
da değildir. Şehriyâr'ın müzik yönü de bu bakımdan incelemeye değer
veriler sunmaktadır. Örnek olarak şu beytini ele alabiliriz (1):

* Arş. Gör. Dr., Pamukkale Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Denizli/TÜRKİYE, obaldane@pau.edu.tr

ŞEHRIYÂR VE İTGİNLİKLERİ

■ NİLÜFER ATEŞ

Şehriyâr Heyderbaba'ya yazdığı bir ön sözde; yazmış olduğu her yakın şiirin bir dosttan ayrılmanın acısıyla vücut bulduğunu ve bu durumun herhangi bir sevgiliden ayrılırken insanın kapıda veda gözyaşı dökmesi kadar tabii olduğunu söyler. Hakikaten onun yüreğe dokunan şiirlerinin peşine düşüldüğünde onların her birinin Şehriyâr'ın bir itiginden sonra yazıldığını görmek mümkündür. Bununla birlikte şairin hayatı da itikler ve sonrasında gelen döngülerden ibaret bir hayattır. Peki, nedir Şehriyâr'ın itikleri? Elbette Şehriyâr gibi en ufak bir olayın ruhunda derin yaralar açtığı şair söz konusu olduğunda bu sorunun cevabı uzun olacaktır.

Okunduğu her yerde Heyderbaba şiirinin neden bu kadar çok sevildiği sıkça sorulan sorulardan olmuş ve üzerinde hayli fikir yürütülmüştür. Cevap olarak ortaya konan görüşler çok çeşitli ve hepsi birbirinden

TEMA:

**ŐİR'DEN TURAN'A
UZANAN YOL:
TÜRK DÜNYASINDA
ŐAIR VE ŐİR**

KURTULUŞ SAVAŞIMIZA ŞİİR YAZAN “TÜRKİSTAN” ŞAİRİ MAĞCAN CUMABAYEV

■ TUĞÇE NUR KESİN

1. Mağcan Cumabayev’in Hayatı

Kazak şair, yazar, siyaset ve düşünce adamı olan Mağcan Bekenu-
lu Cumabayev, 25 Haziran 1893 tarihinde Akmola vilayetinin Poluden
ilçesi dünyaya gelmiştir. Doğduğu yerin adı şimdilerde Kuzey Kazakis-
tan vilayetinin Bulayev ilçesine bağlı Mağcan sovhozudur (Jumabayev,
1989: 200). Eğitimli bir ailenin ferdi olan Mağcan Cumabayev, dokuz
kardeşten biridir. 1987 yılında köylerine gelen Başkurt genci Ahiyetden
Akan’dan küçük yaşta ders almaya başlar. Mağcan’ın okumaya duyduğu
ilgiyi gören babası onu İslâmi ilimlerin okutulduğu Kızıljar’daki med-
reseye gönderir. Ancak buradaki eğitim iyi seviyede değildir. Medrese-
de dört yıl okur; burada Arapça, Farsça ve Türkçe öğrenir. Onun şairlik
kabiliyeti bu yıllarda ortaya çıkar. 1909 yılında Abay’ın Petersburg’ta
çıkan şiirlerini o yıl okur ve ilk şiirlerinden birini Abay’a ithaf eder (Ju-

KIRGIZ EDEBİYATININ CAHİT SITKI'SI “ALIKUL OSMANOV”

■ SİBEL PİLAVOĞLU

*Gerçekten ömür ne kadar kısa ne kadar az...
Kader bu, ölçüsünden çok dağıtmaz.
Fakat kahrolası azlığı anlaşılabilir belki
Onun kurşun gibi hızına akıl almaz
Daha dün şu kırlarda yok idi
Nereden çıktı boz ata binen otuz yaş?*

Cahit Sıtkı Tarancı'nın “Otuz Beş Yaş” şiirini kaleme aldığı zamanlarda “Otuz Yaş” şiirini yazan Alıkul Osmanov, Kırgız Türklerinin büyük şairlerindedir. Şair; Cahit Sıtkı'nın yolun yarısı eder dediği 35 yaşında hayata gözlerini yummuş, bu kısacık hayatına birçok şiir sığdırmıştır. 1935 yılında *Tandagı Irlar*, 1937 yılında *Cıldızduu Caştık*, 1937 yılında *Çolponstan*, ustalık evresinin başladığı 1945 yılında *Mahabat*,

AZERBAYCAN EDEBİYATINDAN BİR VATANSEVER ŞAİR: MİKÂİL MÜŞFİK

■ EMEL HİSARCIKLILAR

Çağdaş Azerbaycan Edebiyatı içerisinde değerlendirilen Mikâil Müşfik, 1908-1937 yılları arasında yaşamıştır. Onun yaşadığı dönem, Sovyet rejiminin diğer Türk devletlerinde olduğu gibi, Azerbaycan coğrafyasında da etkin olduğu sürece denk gelmiştir. Müşfik, ülkedeki Türkçülük hareketinin öncülerindendir. Stalin yönetimi tarafından önce sürgüne gönderilmiş (Makas, 1992: 92), sonrasında da Sovyet rejimi tarafından halk düşmanı olarak yargılanarak idam edilmiştir.

Müşfik, Azerbaycan Devlet Üniversitesi'ni bitirmiş, hayata pedagog olarak atılmış, yedi yıl boyunca orta dereceli okullarda öğretmenlik yapmıştır. İlk şiiri *Bugün* adını taşımaktadır ve yazdığı manzumelerle kısa zamanda Azerbaycan okuyucusunun ilgisini çekmiş, en çok okunan şairler arasında yerini almıştır (Makas, 1992: 92). Şiirlerinde isteklerini dile getirdiği için, bu durum *kızıl imparatorluk* adına bir teh-

TATAR TÜRKLERİNİN MİLLÎ ŞAİRİ ABDULLAH TUKAY

■ TUĞÇE NUR KESİN

1. Abdullah Tukay'ın Hayatı

Modern Tatar şiirinin en önemli temsilcisi ve Çağdaş Kazan-Tatar edebî dilinin kurucusu, Tatar Türklerinin millî şairi Abdullah Tukay, 26 Nisan 1886'da Kazan'ın Kuçlavıç köyünde dünyaya gelir. Küçük yaşta babasını kaybeden Tukay, annesinin de onu terk etmesiyle akrabalarının yanında büyür. Eserlerinde yer yer ümit ve ümitsizlik arasındaki ruh hâliyle kendini gösteren yalnızlık duygusu, annesine duyduğu kırgınlık/kızgınlık bunun sonucudur. Tukay anne ve babasızlığına rağmen ayakta durup kendini geliştiren önemli bir aydındır. Kendisi hem Tatar edebiyatından beslenir hem de Rus edebiyatını yakından takip eder. Mektepte eğitim alan Tukay; Tatar Türkçesinin yanında Arapça, Farsça, Rusça ve Osmanlı Türkçesini öğrenir. Şiirlerinde Osmanlı tesiri de

XVIII. YÜZYILDA YAŞAMIŞ BİR TÜRKMEN ŞAİRİ: MAHTUMKULU FRÂKÎ (1733-1783)

■ ERDAL BARAN

1. Hayatı

XVIII. yüzyılla birlikte Türkmenlerin kendi coğrafyalarında yazılı edebiyatlarını geliştirmeye başladıkları bilinmektedir. Söz konusu bu yüzyıl, dünya siyasi tarihi açısından da önemlidir. Fransız İhtilali (1789) ile birlikte Avrupa, insan hakları ve yaşam biçimi olarak yeni bir toplumsal dönüşüme girmişken Asya'daki Türk toplulukları, sözlü edebiyat temelinde yazılı edebiyatlarını yeni yeni geliştirmeye başlamışlardır. Avrupa'da sanayi devrimi sonrasında işçilerin sosyal hakları tartışılırken Türkmenistan coğrafyasında içinde yaşadığı toplumun dertlerini yazılı olarak şiirlerinde konu eden Mahtumkulu ve çağdaşları olmuştur. Mahtumkulu Türkmenlerin millî şairi olarak bilinmektedir. Yeryüzünde birçok coğrafyada devlet kuran Türkmenler, zaman zaman kendi öz